

Lesní mateřská škola Šiška

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

“VŠEMI SMYSLY”

Účinnost od. 1.9.2022

Číslo jednací: ŠVP 2022/2

Obsah

- I. Identifikační údaje
- II. Obecná charakteristika školy
- III. Podmínky vzdělávání
 - 1. Materiální podmínky
 - 2. Životospráva
 - 3. Psychosociální podmínky
 - 4. Organizace vzdělávání
 - 5. Řízení školy
 - 6. Personální zajištění
 - 7. Spoluúčast rodičů
 - 8. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných
 - 9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let
 - 10. Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem
- VI. Charakteristika vzdělávacího programu
 - 1. Vzdělávací záměry a jejich zdroje
 - 2. Dlouhodobé cíle
 - 3. Metody a formy vzdělávání
 - 4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných
 - 5. Vzdělávání dětí od dvou do tří let
- VII. Vzdělávací obsah
- VIII. Evaluační systém
 - 1. Evaluace dětí
 - 2. Evaluace pedagogů
 - 3. Evaluace vzdělávacího programu a chodu školy

Školní vzdělávací program byl vypracován pedagogickým týmem LMŠ Šiška na základě Rámcového programu pro předškolní vzdělávání a dalších metodických zdrojů.

ŠVP byl schválen ředitelkou LMŠ Šiška dne: 29.8.2022.

podpis ředitelky:

Dokument je v platnosti pro období: 1.9.2022 - 31.8.2025

Rodiče dětí zapsaných k docházce do LMŠ Šiška jsou povinni se se Školním vzdělávacím programem seznámit a svým podpisem ve Smlouvě o poskytování předškolního vzdělávání s tímto Školním vzdělávacím programem souhlasí.

I. Identifikační údaje

Název: Lesní mateřská škola Šiška

Právní forma: školská právnická osoba

IČO: 14 329 859

Adresa: Filipova 821/6, Bystrc, 635 00 Brno

Provozovna: Libušino údolí, Brno-Kohoutovice, 62300, parcela č.1600/2, k.ú. Pisárky

gps: N 49°12.03258', E 16°32.74212'

Ředitelka (statutární orgán školy): Veronika Koválovská

tel.: 773 600 626

e-mail: lmssiska@email.cz

webové stránky: www.lesniklubsiska.cz

Učitelé: 2

Nepedagogičtí pracovníci s odbornou způsobilostí: 4

Počet dětí: 16

Zřizovatel: Lesní klub Šiška, z.s., Jiráskova 221/17, Brno 60200

IČO zřizovatele: 22712984

Statutární zástupce zřizovatele: Bc. Zuzana Drápelová

II. Obecná charakteristika

Lesní mateřská škola Šiška byla zřízena jako školská právnická osoba zapsaným spolkem Lesní klub Šiška, který byl založen za účelem poskytování alternativy předškolního vzdělávání v přírodním prostředí v duchu lesních mateřských škol.

Provozní doba: celotýdenní, 8:00 – 16:00

Kapacita: jedna (skupina) třída, 16 dětí

Počet pedagogů: vždy 1 učitel a 1 nepedagogický pracovník na skupinu 16 dětí na den

Lokalita

Zázemí LMŠ se nachází v Brně-Kohoutovicích v rozlehlé oplocené zahradě na okraji zahrádkářské oblasti Juranka. V bezprostřední blízkosti je přístup do lesa a obory Holedná (vstup přímo proti bráně do zahrady).

Na zahradě slouží jako zázemí jurta a zastřešená pergola. V zimě slouží jako zázemí pro stravování a tvořivé činnosti maringotka. Dále se zde nachází zděná budova, která je užívána jako sklad a kuchyňka k přípravě čaje. K budově přiléhá suché WC, 2 toalety pro děti a 1 pro pedagogy. Na toalety navazuje zastřešený prostor sloužící k mytí rukou. V horní části pozemku se nachází dřevěná kůlna na nářadí s venkovním zastřešeným ponkem.

Děti mají k dispozici velké pískoviště, prolézačky, dřevěný domeček a lanové překážky. Zahrada je v několika částech stíněna vzrostlými stromy, je zde několik ovocných stromů, vyvýšené záhony a bylinková spirála.

K zahradě vede nezpevněná cesta, která je celoročně přístupná autem. V dosahu cca 500 m se nachází zastávka MHD Libušina třída.

Historie

Na podzim 2011 se zrodila myšlenka založení lesní mateřské školy v Kohoutovicích. Motivací bylo vytvoření alternativy k současnému systému předškolního vzdělávání, které se často potýká s vysokým počtem dětí na jednoho pedagoga a v kontextu dostupnosti brněnských MŠ také s nízkou kapacitou. Cílem bylo vytvořit přátelské a podnětné prostředí pro děti a jejich rodiny zohledňující jejich individuální potřeby.

V červnu 2012 proběhlo první tzv. lesní odpoledne, kde zakladatelky představily svůj koncept zájemcům z řad veřejnosti. V létě 2012 pak byly zorganizovány dva turnusy příměstských táborů pro děti od 3 do 6 let.

Od září 2012 zahájil Lesní klub Šiška svou činnost v oblasti předškolního vzdělávání, nejprve s třídním provozem, od září 2013 pak s celotýdenním provozem.

1. září 2022 zahájila provoz LMŠ Šiška jako nový subjekt zapsaný v rejstříku MŠMT.

III. Podmínky vzdělávání

1. Materiální podmínky

Zázemí

Zázemím je mongolská jurta o průměru 6,5 m, která je vybavena izolovanou dřevěnou podlahou a kompletním zateplením. Nachází se zde knihovna a nábytek pro přehledné ukládání didaktických pomůcek, výtvarného materiálu atd. Prostor je využíván pro odpočinek dětí, jsou zde uloženy matrace, po obvodu jurty jsou zavěšeny označené pytle se spacáky. Tašky s náhradním oblečením a přezůvky dětí jsou uloženy v označených skříňkách. Jurta je vytápěna kamny na dřevo, která se nacházejí uprostřed a jsou zajištěna bezpečnostním ohrazením. Větrání a dostatek denního světla

zajišťuje kruhové okno (vrchlík). V zimním období užíváme také umělé osvětlení.

V roce 2017 přibyla na pozemek další, demontovatelná stavba, a to prostorná dřevěná pergola. Děti se zde stravují v období duben až říjen, nachází se zde umývárna a výdejní pult, stolky se židlemi pro děti a stůl pro pedagogy. Celoročně slouží pergola jako šatna, kde má každé dítě svou poličku, věšák na batůžek a prostor pro gumové holínky. Po většinu roku (v závislosti na počasí) využíváme pergolu pro tvořivé a pracovní činnosti.

V zimním období slouží ke stravování a tvořivé činnosti maringotka. Nachází se zde lavice a stoly k sezení, skříňka k ukládání pomůcek, 2 servírovací stolky a lavička s věšáky. Maringotka je vytápěna plynovými kamny s možností odvětrávání (3 okna).

Jako sociální zařízení slouží separační pilinová toaleta, opatřená dětským sedátkem. Se správným užíváním toalety děti seznamuje pedagog, který na ně pravidelně dohlíží. Dvě toalety jsou určeny dětem a jedna dospělým. V bezprostřední blízkosti toalety je zastřešená venkovní umývárna, kde je zajištěna tekoucí teplá voda.

Na pozemku se nachází také zděná stavba sloužící jako sklad náradí, materiálu a sezónních pomůcek a dále kuchyňka pro uskladnění nádobí, ohřev vody, přípravu čaje atd.

Na pozemku není zavedena vodovodní síť, barely s pitnou vodou se do zázemí dováží každý den. Manipulace s nimi je ošetřena v sanitačním řádu.

Zahrada

Zahrada o velikosti 2000 m² má mírně svažité zatravněné terén s několika ovocnými stromy, keři a plochou volně rostoucích bylin (tzv. divočina). Vstup do zahrady je možný horní bránou nebo dolní brankou. V horní části zahrady se nachází kruhové posezení s ohništěm, dřevník a koutek pro práci se dřevem. V dolní části mají děti k dispozici pískoviště, prolézačky, lanové překážky, dřevěný hrací domeček. K seznamování se základy zahradničení nám slouží vyvýšené záhony a bylinková spirála.

K technickému vybavení zahrady patří nádrže na dešťovou vodu, dřevěný úložný box na slámu a ohrazený kompost.

Les

Les se nachází bezprostřední blízkosti zahrady školy a nabízí dětem rozmanité a podnětné prostředí. Děti mají několik možností, kudy se v rámci dopoledního programu vydat a mají již svá oblíbená místa. Obora Holedná nabízí možnost pozorování daňků a muflonů, delší procházka nás zavede k jezírkům nebo k ohradě s divokými prasaty. Les mimo oboru je převážně listnatý, o něco členitější, ideální pro dobrodružné výpravy.

Záměry:

zázemí - nákup dvou dětských stolů do konce roku 2023, po konzultaci se zřizovatelem efektivnější a ekologičtější osvětlení v jurtě a maringotce pomocí solárních panelů do konce školního roku 2023/24

zahrada - po konzultaci se zřizovatelem a majiteli pozemku vysazení nových ovocných stromů v průběhu roku 2024

herní prvky - instalace nízkých lanových překážek, kuchyňka z palet, venkovní tabule pro kreslení křídami v průběhu školního roku 2023/24

2. Životospráva

Stravování

Obědy zajišťuje každý den cateringová společnost Filii. Strava se dováží v nerezových várnících a potravinových boxech určených k tomuto účelu.

Svačiny zajišťují dětem rodiče.

Stravování probíhá dle ročního období v pergole nebo v maringotce, dopolední svačina někdy také

mimo zázemí v lese.

Děti mají celý den k dispozici pitnou vodu. V chladném období připravují pedagogové teplý čaj do vyhrazené nerezové termosky. Pedagogové dohlíží na pitný režim dětí.

Během jídla děti podporujeme v rozvíjení sebeobslužných dovedností. Před obědem si samy dolévají vodu nebo čaj. Po jídle si uklízejí nádobí do určených sáčků.

Obědu předchází společný rituál s básničkou, který slouží ke zklidnění a naladění. Nenutíme děti do jídla. Vedeme je k tomu, aby si samy určovaly složení a velikost porcí.

Odpočinek

Odpočinek je přirozenou součástí dne. Vedeme děti ke schopnosti zklidnit se a alespoň hodinu po obědě odpočívat. Pedagogové část této doby čtou, vyprávějí nebo zpívají. Děti, které potřebují po obědě spánek, během této doby usínají. Děti, které neusnou, si poté mohou prohlížet knihy nebo se věnovat klidné činnosti. Děti leží většinou v jurtě na matracích, ve vlastním spacáku. Ve velmi teplých dnech využíváme k odpočinku také zahradu – děti mohou odpočívat na karimatkách, zakryté buď ve spacáku nebo jen lehkou dekou.

Pohyb

Většinu dne tráví děti venku, což jim umožňuje dostatek přirozeného volného pohybu. Zahrada i les jim poskytují mnoho příležitostí k rozvíjení motorických dovedností. Pravidelně vyrážíme na delší procházky a zařazujeme pohyb v náročnějším terénu.

Jsme venku za každého počasí (alespoň část dne), souzníme se známým heslem lesních školek "Není špatné počasí, jen špatné oblečení". V teplém období umožňujeme chození naboso. Vedeme děti ke vnímání vlastního těla a přiměřenému oblékání. Pobyť venku v každé roční době posiluje jejich odolnost a imunitu.

Záměry:

- dbát na klidné sezení u jídla a pravidla slušného stolování, podporovat samostatnost dětí při sebeobsluze, po celou dobu platnosti ŠVP
- při odpočinku vést děti k osvojení si schopnosti relaxovat, po celou dobu platnosti ŠVP
- při pohybu venku vždy sledovat bezpečnost prostředí dle aktuálních povětrnostních podmínek

3. Psychosociální podmínky

Všichni zaměstnanci školy vytváří pro děti vstřícné a srozumitelné prostředí, ve kterém se mohou cítit bezpečně a zároveň svobodně. Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situace, respektujeme, že adaptační období je individuální u každého z dětí. Učitelé i ostatní zaměstnanci školy reagují na potřeby dětí a pomáhají v jejich naplňování, pokud to není v rozporu se vzdělávacími cíly či není ohroženo zdraví dítěte. Tempo činností a jejich náročnost je přizpůsobena vývojové fázi dítěte a jeho individualitě. Osobní svoboda dětí má své hranice, které vyplývají z nutnosti dodržovat společně nastavená pravidla a být ohleduplný k potřebám druhých.

Učitelé preferují pozitivní motivaci, dostatečně oceňují a vyhodnocují konkrétní projevy a jednání dětí, podporují jejich zvědavost, samostatnost a tvořivost. Klademe důraz na rozvíjení mezilidských vztahů na základě naslouchání a empatie. Vedeme děti k otevřené komunikaci, schopnosti sdílet svůj názor a řešit neshody s ostatními konstruktivně. Dáváme najevo nulovou toleranci vůči agresivitě a slovní či fyzické podobě šikany. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi je naším cílem vzájemná důvěra, otevřenost, ohleduplnost, pomoc a podpora. Všichni zaměstnanci školy se chovají důvěryhodně a autenticky, tak aby mohli být pro svěřené děti vhodným vzorem pro nápodobu.

Záměry:

- nadále udržet fungování školy jako společenství, kde se dbá o dobré vztahy, ohleduplnost a otevřenost, a tím naplňovat potřebu bezpečného prostředí, které je důležitou podmínkou k rozvoji

děti

- nabízet prostor pozemku školky pro akce rodin školky (zejména víkendy)
- po celý rok nabízet rodičům pedagogické konzultace, zejména u dětí plnících povinný rok předškolní docházky

4. Organizace vzdělávání

Přijímání dětí

Děti jsou přijímány ředitelkou školy podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a podle vyhlášky č. 14/2005 Sb. ve znění pozdějších změn podle vyhlášky 43/2006 Sb., o předškolním vzdělávání.

Termíny přijímacího řízení a podmínky pro přijetí dítěte do LMŠ Šiška jsou vždy vyhlášeny na webových stránkách.

Termín přijímacího řízení stanoví ředitelka školy. Přijímací řízení probíhá v souladu se správním řádem. O přijetí dítěte do LMŠ Šiška rozhoduje ředitelka školy.

Nové děti nastupují k docházce převážně na začátku školního roku, v rámci volné kapacity je však možné přijetí v průběhu celého roku.

Docházka dítěte do LMŠ Šiška je možná na nejméně dva dny v týdnu.

LMŠ Šiška tvoří jedna skupina (třída) o 16 dětech. Skupinu vede 1 učitelka a 1 nepedagogický pracovník s odbornou způsobilostí, případně ještě další nepedagogický pracovník nebo dobrovolník. Oba pracovníci jsou přítomni po celou dobu provozu, od 8 do 16 hodin.

Třída je věkově i genderově heterogenní.

Věnujeme zvýšenou pozornost adaptaci nových dětí a práci se skupinovou dynamikou obecně. Ve spolupráci se zřizovatelem usilujeme o postupnou adaptaci dětí a jejich seznámení s pedagogickou koncepcí LMŠ. Již během kroužku pro nejmladší děti s rodiči (Šiščata) a především v adaptačním kroužku (Šiškáček) se děti seznamují s prostředím, pedagogy, denním režimem a základními principy fungování skupiny. Děti, které absolvují zmíněné aktivity, mají vyšší předpoklad úspěšné adaptace.

Individuální vzdělávání dětí

Rodič dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání bez pravidelné denní docházky do mateřské školy, musí tuto skutečnost oznámit ředitelce školy nejpozději 3 měsíce před začátkem školního roku.

Ředitelka školy doporučí rodiči dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti vycházející z RVP PV, ve kterých má být dítě vzděláváno.

Rodič se s dítětem dostaví k ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech. Rodiči dítěte doporučíme další postup při vzdělávání.

Termín pro ověřování úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech je vyhlášen v měsíci listopadu (řádný termín druhé pondělí v listopadu, náhradní termín čtvrté pondělí v listopadu).

Rodič je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Ředitelka ukončí individuální vzdělávání dítěte v případě, pokud rodič dítěte nezajistí účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu. Po ukončení individuálního vzdělávání nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

Výdaje spojené s individuálním vzděláváním hradí rodič dítěte.

Distanční vzdělávání

Distanční vzdělávání je povinné pro děti v povinném předškolním vzdělávání (tzn. pro předškoláky a pro děti s odloženou povinnou školní docházkou). Na mladší děti se distanční vzdělávání nevztahuje.

Distanční vzdělávání se poskytuje pouze v důsledku krizových nebo mimořádných opatření nebo z důvodu nařízení karantény za předpokladu, že:

- ve třídě chybí více než polovina dětí z počtu dětí, na které se vztahuje povinné předškolní vzdělávání
- je LMŠ zcela uzavřena z důvodu mimořádných či krizových opatření

Distanční vzdělávání se neposkytuje, pokud děti do MŠ nechodí kvůli běžným dětským nemocem (jako jsou neštovice, spalničky, střevní viróza apod.) nebo pokud je MŠ uzavřena například v důvodu rekonstrukce. Pokud je v karanténě pedagogický sbor a MŠ se uzavře, avšak děti v karanténě nejsou a do MŠ by tak mohly chodit, nejsou splněny podmínky zákona pro distanční vzdělávání a distanční výuka se nerealizuje.

Pedagogové mohou zasílat materiály ke vzdělávání, avšak nemohou jejich plnění vymáhat. LMŠ připravuje distanční materiály, individuálně komunikuje s rodiči, motivuje děti k plnění úkolů, překládá tipy k činnostem. Poskytuje pracovní listy a potřebné materiály.

Omlouvání z distančního vzdělávání: Bude-li dítě nemocné nebo se nebude moci distančního vzdělávání účastnit, rodič ho z distančního vzdělávání omluví (telefonicky, prostřednictvím e-mailu, písemně).

Výsledky vzdělávání distančním způsobem přizpůsobí škola podmínkám dítěte. Škola se aktivně snaží o pravidelnou komunikaci s rodiči i dětmi.

Pro předškolní věk jsou osobní kontakt a zkušenosti všemi smysly nenahraditelné. Situační učení a volná hra jsou základní formou vzdělávání v LMŠ. Pomocí médií jako je telefon a obrazovka počítače lze předat jen část zkušenosti v procesu učení. Pro zajištění kvalitního výchovně vzdělávacího procesu v době, kdy není možné vzdělávat se společně venku, uděláme nejvíce tím, že připravíme kvalitní podklady pro rodiče, budeme s nimi pravidelně řešit jejich otázky a zkušenosti a podpoříme je v udržení častého kontaktu dětí s přírodou.

Asociace lesních mateřských škol (ALMŠ) proto zpracovala manuál pro učení na dálku, ve snaze ujasnit si prakticky tuto povinnost v prostředí LMŠ s názvem Metodika k přípravě manuálu pro distanční vzdělávání dětí v lesních MŠ a klubech.

<https://www.lesnims.cz/aktuality-na-uvodni-strance/vzdelavani-na-dalku-v-lesnich-skolkach.html>

V manuálu je mnoho tipů na doma, co lze s dětmi dělat, rovněž tipy aktivit na ven, odkazy na youtube kanál, kde jsou namluvené pohádky, meditace pro děti, písně atd.

Metodika vychází z doporučení MŠMT Principy a zásady úspěšného vzdělávání na dálku, Metodické doporučení pro vzdělávání distančním způsobem a Doporučené postupy pro školy v období vzdělávání na dálku a Tematické zprávy ČŠI.

Cílem Metodiky je, že v ní záměrně nedoporučujeme online vzdělávání na dálku, nepodporujeme statické sezení dětí u obrazovek. Předškolní dítě intenzivními vizuálními podněty vyčerpává pozornost, vizuální dvourozměrné podněty nemohou nahradit přímou zkušenost potřebnou k učení.

Harmonogram roku

Průběh roku vychází z aktuálního dění v přírodě, která nás bezprostředně obklopuje. Témata založená na přírodním koloběhu spolu s tradicemi a svátky, které jsou s ním spojeny, tvoří významnou součást našeho vzdělávacího programu. Jeho nedílnou součástí jsou rovněž slavnosti, které umožňují dětem sdílet to, co se naučí a prožijí, se svými rodiči.

Mimo to začleňujeme další témata podněcující všestranný rozvoj dětí v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.

Dbáme na vyvážené zařazování výtvarných, rukodělných, hudebních, pohybových a pracovních činností. V náplni každého dne má své důležité místo volná hra.

Celoročně se zabýváme předškolní přípravou. Vzdělávací aktivity předškolních dětí prostupují přirozeně činnostmi v průběhu každého dne. Při vhodných příležitostech starším dětem umožňujeme prožitek "vůdčí role" ve skupině, čímž cíleně rozvíjíme jejich sociální zdatnost. Kromě toho, že jsou každodenní součástí řízené činnosti, probíhají aktivity pro předškoláky zpravidla po odpočinku. Soustředíme se na rozvoj a upevnění dovedností potřebných k úspěšnému vstupu do školy. Podporujeme u dětí chuť překonávat výzvy, vytrvat a dokončit úkol, vedeme je k sebehodnocení a spolupráci ve skupině.

V případě pochybností o školní zralosti dítěte konzultujeme situaci s rodiči a doporučujeme návštěvu odborného zařízení.

Výchovně vzdělávací program není omezen pouze na zahradu a nejbližší okolí. Pravidelně s dětmi vyjíždíme na výlety, navštěvujeme divadla, muzea, hvězdárnu, knihovnu apod. Využíváme také nabídek výukových programů jiných institucí, zaměřených zejména na environmentální výchovu.

Harmonogram dne

8.00 – 9.00 – scházení dětí, volná hra nebo nabídka činností

9.00 – 9.30 - společné přivítání, ranní kruh

9.30 – 10.00 – svačina, odchod do lesa

10.00 – 12.00 - objevovací a zážitkový program v lese, vzdělávací činnost, volná hra

12.00 – 12.30 - návrat z lesa, hygiena, společná reflexe dne

12.30 – 13.00 - oběd

13.00 – 13.15 – možnost vyzvedávání dětí, příprava na odpočinek

13.15 – 14.15 – odpočinek, četba pohádek

14.15 – 14.30 – úklid odpočinku

14.30 – 15.00 - odpolední svačina

15.00 – 16.00 – volná hra na pozemku, nabídka činností, vyzvedávání dětí

Harmonogram dne je do určité míry flexibilní a závisí na aktuální situaci.

Pevnou součástí dne jsou rituály, které usnadňují dětem orientaci v průběhu dne a podporují pocit bezpečného a čitelného prostředí. Mezi rituály patří ranní kruh, odchod do lesa a reflexe před obědem. Rituály jsou prostorem pro společné plánování, hodnocení a vzájemné naslouchání. Jsou rámovány konkrétními básničkami – ráno probouzení šiškového skřítky, básnička před svačinou, písnička k odchodu do lesa a básnička před obědem.

Dalším ustáleným rituálem, který se opakuje mnohokrát do roka, jsou oslavy narozenin dětí.

Záměry:

- zajistit pestrou nabídku činností, dbát na jejich přiměřenost a vyváženost v průběhu dne, brát při tom v úvahu konkrétní složení skupiny i potřeby a zájmy jednotlivých dětí, které školku aktuálně navštěvují
- srozumitelně dětem zprostředkovat a nechat je prožít průběh celého roku v přírodě

5. Řízení mateřské školy

Řízením školy je pověřena ředitelka školy, kterou jmenuje zřizovatel. Povinnosti, pravomoci a úkoly všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny skrze pracovní náplně a vnitřní řád školy. Každý nový zaměstnanec je předem s vnitřním řádem školy seznámen.

Komunikace mezi zaměstnanci školy probíhá neformálně každý den, obsahem je plánování konkrétní programové náplně a její průběžné vyhodnocování, stejně jako vyhodnocování vývoje dětí.

Pedagogické rady celého týmu se konají 1x měsíčně. Zde je prostor pro zhodnocení uplynulého

období a diagnostiku vývoje jednotlivých dětí, uchopení tématických celků a rozhodování o programové náplni na následující období, přípravu slavností, výletů a dalších akcí. Zápisy z rad jsou sdíleny v týmu a archivovány.

4x ročně probíhá celodenní pedagogická rada, kde se tým věnuje zkvalitňování pedagogické práce a chodu mateřské školy, tvorbě dokumentů, interní evaluaci atd.

Prostředky pro komunikaci a předávání informací rodičům jsou elektronická pošta, sms, informace v rezervačním systému, nástěnka, whatsappová skupina a webové stránky.

Jednou měsíčně zasíláme rodičům informační e-mail o akcích na dané období a tématickou anotaci. Informace o akcích jsou vyvěšeny také na nástěnce v pergole.

Informace o dětech předávají učitelé rodičům ústně při jejich předávání. Individuální konzultace jsou možné na základě předchozí domluvy. Rodiče dětí plnících povinný rok předškolní docházky absolvují konzultaci (hovorové hodiny) nejméně 1x ročně. O konzultaci je pořízen písemný záznam, který rodič podepisuje.

Rodičovské schůzky se konají zpravidla 3x ročně. Zápis z nich je rozeslán rodičům e-mailem a archivován.

6. Personální zajištění

Pedagogický tým tvoří celkem 2 učitelky a 4 nepedagogičtí pracovníci s odbornou způsobilostí. Pracují každý den ve dvojici dle rozpisu služeb. Souběžné působení obou pracovníků je zajištěno po celý den provozu, v době od 8 do 16 hodin.

Pokud je ve škole vzděláváno dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, jemuž bylo schváleno personální podpůrné opatření, zaměstnává škola asistenta pedagoga.

Povinnosti a odpovědnost jednotlivých pracovníků vymezuje jejich náplň práce.

Pedagogové jsou motivováni k dalšímu vzdělávání, účastní se kurzů a seminářů dle svého zaměření a zájmu. Škola jim poskytuje příspěvek na sebevzdělávání.

Usilujeme o genderovou vyváženost týmu.

Úklid prostoru po skončení provozní doby zajišťuje uklízečka.

Finanční hospodaření školy zajišťuje účetní, zaměstnaná na DPP, ve spolupráci s ředitelkou.

Záměry:

- postupné doplňování odborné kvalifikace všech pracovníků a absolvování dalších odborných kurzů a workshopů, stanovit rozpočet na školení a sebevzdělávání všech pracovníků nejpozději ve školním roce 2023/24
- zkvalitnění nabídky podpory pedagogického týmu - odborné externí supervize, evaluační porady, hospitace, teambuildingové akce, zajistit ve školním roce 2023/24
- zajištění odpovídajícího finančního ohodnocení pracovníků po celé období platnosti ŠVP

7. Spoluúčast rodičů

Úzká spolupráce s rodiči je významnou součástí filozofie naší školy. Usilujeme o vytváření vzájemných vztahů na základě otevřené komunikace, důvěry a respektu. Rodič je "expertem" na své dítě, je pro nás proto důležitým partnerem ve výchovně vzdělávacím procesu.

Umožňujeme a podněcujeme aktivní zapojení rodičů do chodu školy. Díky tomu pak děti vnímají rodinu a školu jako přirozeně propojené světy a učí se, že vzájemná pomoc je základem každého fungujícího společenství. Příležitostí, jak se mohou rodiče podílet na chodu školy, jsou pravidelné úkony spojené s provozem, např. sekání trávy, příprava třísek v zimním období, a účast na

víkendových brigádách. Vítáme také náměty a nápady rodičů související s obohacením výchovného programu, možnost exkurze na pracovišti apod.

Rodiče jsou pravidelně informováni o programové náplni a akcích školy, a to prostřednictvím elektronické pošty, informací v rezervačním systému a nástěnky.

Rodičovské schůzky se konají zpravidla 3x ročně a účast na nich je povinná z důvodu zajištění oboustranné informovanosti a spokojenosti. Pozvánku s programem setkání rozesílá ředitelka rodičům minimálně týden před konáním schůzky.

Rodiče mají právo seznámit se v obsahu ŠVP a pravidelně se informovat o vývoji svého dítěte.

Záležitosti spadající do kompetence učitele projednává rodič s učitelem.

Provozní záležitosti řeší rodič s ředitelkou.

Se záležitostmi, o nichž je třeba informovat vedení, se rodič obrací na ředitelku.

Příležitostí pro neformální setkávání s rodinami jsou slavnosti, brigády a výlety. Slavnosti se konají téměř každý měsíc. Vycházejí z přírodního koloběhu a tradičních svátků, které tvoří důležitou součást vzdělávacího programu. Brigády a výlety umožňují společné prožitky a posilují sounáležitost dětí, rodičů a pedagogického týmu.

Záměry:

- po celou dobu platnosti ŠVP dbát na pravidelnou, otevřenou a efektivní komunikaci a informovanost mezi zaměstnanci vzájemně i mezi zaměstnanci a rodiči

8. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

V případě přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba spolupracovat se školským poradenským zařízením a dle jeho metodického vedení přizpůsobit materiální podmínky, případně zakoupit pomůcky s ohledem na specifika dítěte.

Rovněž u nadaného dítěte je třeba navázat kontakt s poradenským zařízením a dle jeho pokynů připravit dítěti odpovídající podmínky (nákup pomůcek, knih, individuální přístup v rámci výchovného působení apod.) pro jeho rozvoj.

Lesní mateřská škola může být svojí podstatou omezující pro dítě s vysokým stupněm tělesného postižení, tedy dítě, které by se nemohlo zvládnout pohybovat samostatně ani s pomocí asistenta, anebo s použitím pomůcek podpory po lese a v terénu. Rovněž nemusí být vhodná pro některé děti s poruchami autistického spektra. Vlivem měnících se vnějších podmínek souvisejících se změnou ročního období, nebo i s měnícím se počasím každý den, se mění i podmínky a okolnosti vzdělávacího procesu. Děti s PAS zpravidla potřebují pravidelnost programu a stálé prostředí, a to jim LMŠ není schopna plně zajistit.

9. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

K docházce do LMŠ Šiška zpravidla přijímáme zpravidla děti starší 3 let.

Pokud by bylo přijato dítě od 2 let věku, je třeba přizpůsobit podmínky vzdělávání a program jeho vývojové úrovni a potřebám. Pokud jde o materiální podmínky, je nutné zejména přizpůsobit uspořádání zázemí a vybavení (zázemí pro hygienu, stolování, odpočinek, dostatek podnětných a bezpečných hraček). U podmínek psychosociálních je potřeba dbát na především na navázání důvěry a úzkou spolupráci s rodinou, individuální délku adaptace, poskytnutí bezpečného a čitelného prostředí, porozumění a laskavý přístup k dítěti. Při vzdělávacích činnostech je třeba vzít na vědomí vývojová specifika dvouletého dítěte (schopnost udržet pozornost pouze krátkou dobu, potřeba střídání činností, častějšího odpočinku, dostatek prostoru pro volnou hru a spontánní pohyb).

10. Vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem

Dětem s odlišným mateřským jazykem je třeba při nástupu do LMŠ poskytnout zvýšenou pozornost a jazykovou podporu. Je třeba navázat spolupráci s rodinou založenou na vzájemné důvěře, věnovat pozornost adaptaci dítěte a především jeho fungování ve skupině. Dítě může být kvůli jazykové bariéře znevýhodněno v navazování vztahů s vrstevníky, mohou se vyskytovat nedorozumění, která mohou vést i k odmítání a izolovanosti dítěte.

Při tvorbě programové náplně a výchovném působení je třeba mít na vědomí, že se ve skupině nachází dítě, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, a uzpůsobit tomu nabídku a průběh činností (co nejvíce využívat názornost, skutečné předměty, obrázky, učení nápodobou) a zároveň dítě postupně cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Na druhou stranu lze využít odlišný jazyk dítěte k obohacování programu pro celou skupinu (některá nejčastěji užívaná slova si mohou osvojit ostatní děti).

IV. Charakteristika vzdělávacího programu

1. Vzdělávací záměry a jejich zdroje

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

Vzdělávací program LMŠ Šiška vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a je sestaven tak, aby díky jeho uplatňování bylo dosaženo klíčových kompetencí, které jsou stanoveny RVP PV.

Koncept lesních mateřských škol

Lesní mateřská škola Šiška se ve svém vzdělávacím programu inspiroje konceptem lesních mateřských škol. Děti celoročně pobývají venku za téměř každého počasí. Souzníme s heslem „Neexistuje špatné počasí, pouze špatné oblečení“. Základním prostředím výchovy je les a zahrada. Skupina je tvořena 16 dětmi, aby byla zajištěna individualizace vzdělávání. Pedagogové v roli průvodců pomáhají dětem pochopit zákonitosti přírody, která nabízí každým dnem nepřeberné množství podnětů pro různorodou činnost. Děti společně s nimi prožívají každý okamžik, přemýšlí v souvislostech a učí se přírodu poznávat a ochraňovat. Během volné hry se pak učí vzájemné spolupráci a ohleduplnosti, porozumění a domluvě s ostatními. Poznávají vlastní hranice, navazují přátelství a získávají sebedůvěru. Pohybem v různorodém, členitém prostředí přírody rozvíjejí své motorické dovednosti.

Respektovat a být respektován

Využíváme zásad konceptu Respektovat a být respektován, především ve způsobu vzájemné komunikace. Děti jsou vnímány v komunikaci a společném rozhodování jako partneři, kteří se mohou na společném rozhodování podílet. Učíme je naslouchat a respektovat názor či postřeh druhého, každý má prostor vyslovit ten svůj. Děti se za podpory průvodce učí důstojně zvládat konfliktní situace. Nekritizujeme, popisujeme, co vidíme, používáme „já“ sdělení. Vzdělávací aktivity mohou vycházet z nápadů dětí, pedagog jim pomáhá rozvíjet je a uchopit v širším rámci. Cílem je probouzet aktivní zájem dětí a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a vnímat všemi smysly. Pedagog má v procesu učení motivační a iniciační roli prostřednictvím utváření vhodného prostředí a nabídky činností.

2. Dlouhodobé cíle

Usilujeme o to, aby od nás děti odcházely s touhou poznávat svět a učit se novým věcem,

připravené sebevědomě uplatňovat své dosavadní dovednosti a zkušenosti, s vědomím hodnoty lidských vztahů a potřebou spoluvytvářet fungující společenství, odhodlané svými postoji i činy přispívat k ochraně životního prostředí a přírodního bohatství.

Svým výchovným působením chceme mít podíl na tom, aby:

- pozorovaly svět kolem sebe zvědavěma **oči**ma a s otevřenou myslí
- **naslouchaly** druhým i samy sobě s porozuměním a bez předsudků
- si uchovaly svou tvořivost a nebály se ušpinit si **ruce**
- přijímaly s vděčností **chut'** darů přírody a oceňovaly i plody lidské práce
- a aby jim **vůně** lesa ještě dlouho připomínala dětství, které mohly prožívat v Šišce
...**všemi smysly**.

3. Metody a formy vzdělávání

Rituál

Opakující se rituály poskytují dětem pocit jistoty a hranic. Děti se díky nim lépe orientují v průběhu dne, vědí, jaká aktivita bude následovat a co se od nich v danou chvíli očekává. Ve škole máme pevně nastavený rituál svolávání pomocí zvonečku, společné přání před jídlem a říkanku před odchodem do lesa. Rituálem jsou také oslavy narozenin, které probíhají pod narozeninovým stromem.

Nápodoba

Děti se přirozeně učí nápodobou chování a činností průvodců i zkušenějších dětí. Motivujeme je k samostatnosti ve veškerých sebeobslužných činnostech a podílení se na chodu a fungování školky (práce na zahradě, úklid, příprava programu apod.). Nápodoba také velmi dobře funguje při upevňování pravidel vzájemné komunikace, řešení neshod či konfliktů.

Volná hra

Při volné hře se děti učí vzájemné spolupráci a ohledu na druhé, porozumění a domluvě s ostatními. Učí se odhadovat vlastní hranice, rozvíjejí přátelství a získávají sebedůvěru. Prostor pro volnou hru je důležitým prostorem pro celkový rozvoj dětí.

Učení prožitkem

Prožitkový způsob učení je pro děti v předškolním věku přirozený, vede nejen k získávání nových poznatků a dovedností, ale zasahuje celou osobnost dítěte. Dává prostor projevení jeho zájmů, spontaneity a tvořivosti. Dítěti nepředkládáme hotové informace, ale dítě dochází k vlastním závěrům na základě prožité zkušenosti. Přírodní prostředí, ve kterém vzdělávání probíhá, nabízí mnoho příležitostí k prožitkovému a situačnímu učení.

Pozorování a experiment

Rozvíjíme schopnost dětí zaměřit svou pozornost na detail, ale i celek, soustředit se a hledat v přírodě podobnosti, rozdíly a zákonitosti. Pozorujeme s nimi proměnlivost ročních období, sledujeme změny počasí a jeho vlivy na okolní prostředí, proměny rostlin, stromů a živočichů v lese a na zahradě atd. Vedeme děti k rozvoji poznání na základě vlastní zkušenosti. Užíváme prvků tzv. badatelského učení. Děti pomocí různých experimentů samy nacházejí odpovědi na své otázky a ověřují si své hypotézy.

Projekt

Prostřednictvím projektů mají děti možnost propojit své poznatky do širších souvislostí, zahrnout výsledky vnímání všech smyslů a využívat již získané zkušenosti a znalosti. Projektové učení

rozvíjí myšlení, schopnost spolupráce a řešení problémů. Umožňuje věnovat dostatek času počáteční motivaci, prozkoumat zvolené téma do hloubky a zapojit do něj děti podle jejich individuálních schopností a zájmů.

Dramatizace

Příběhům, pohádkám a jejich dramatizaci věnujeme při práci s dětmi široký prostor. Často slouží k zarámování nebo uvedení aktuálního tématu či projektu. Jejich vhodné použití podporuje schopnost koncentrace pozornosti dětí, rozvíjí jejich představivost i slovní zásobu. Prožitek příběhu vede k vytváření základů pro jejich budoucí postoje a hodnoty.

Exkurze

Pobyt v přírodě doplňujeme o pravidelné návštěvy kulturních a vzdělávacích institucí (muzea, knihovny, divadla, hvězdárna atd.). Vítáme pozvánku rodičů na jejich pracoviště nebo zveme rodiče přímo do LMŠ.

4. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných vycházíme z paragrafu 16 odst. 9 školského zákona a paragrafu 17 školského zákona a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Poskytování podpůrných opatření I. stupně probíhá dle zpracovaného plánu pedagogické podpory, který je vytvořen na míru dle individuálních potřeb dítěte pedagogickým týmem školy.

Poskytování podpůrných opatření II.-V. stupně je založeno na spolupráci se školským poradenským zařízením a na jeho posouzení, zda je pro dítě LMŠ vhodný způsob vzdělávání, s ohledem na specifické podmínky vzdělávání v LMŠ. Dle pokynů poradenského zařízení může být zpracován individuální vzdělávací plán (případně plán osobního rozvoje dítěte), a realizována podpůrná opatření, např. přítomnost asistenta pedagoga, nákup pomůcek atd.

Rovněž u dětí nadaných usilujeme o posouzení dítěte poradenským zařízením a navazujeme spolupráci zahrnující vytvoření plánu osobního rozvoje dítěte, případně individuálního vzdělávacího plánu.

5. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

K docházce do LMŠ Šiška zpravidla přijímáme zpravidla děti starší 3 let.

Pokud by bylo přijato dítě od 2 let věku, je třeba přizpůsobit podmínky vzdělávání a program jeho individuálním potřebám a vývojové úrovni. Dvouleté děti se učí převážně nápodobou, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Je tedy třeba dbát při výchovném působení na časté střídání nabídky činností, trénování návyků a praktických dovedností a ponechání dostatečného prostoru pro volnou hru a pohybové aktivity.

V. Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je rozdělen do šesti integrovaných bloků. Bloky nejsou řazeny chronologicky, jsou vzájemně provázané a čerpáme z nich opakovaně v průběhu školního roku v závislosti na ročním období, dynamice a potřebách skupiny i jednotlivých dětí a dalších aktuálních situacích.

V každém bloku definujeme konkrétnější záměry, kam bychom chtěli s dětmi směřovat a podpořit jejich rozvoj. Následuje nabídka činností a příležitostí, jejichž prostřednictvím se děti rozvíjejí. Na

ně navazují očekávané výstupy – znalosti, dovednosti, postoje a hodnoty, které děti během předškolního vzdělávání v LMŠ Šiška získávají, s přihlédnutím k individuálním možnostem každého dítěte. V závěru bloku uvádíme předpokládanou úroveň klíčových kompetencí, které při ukončení předškolního vzdělávání dosahují.

1. Na vlastní kůži

Záměry

- uvědomění si vlastních tělesných potřeb
- vnímání vlastního těla v různých situacích (v závislosti na prostředí, počasí apod.)
- uvědomování si osobního prostoru (svého i ostatních)
- ochota zdolávat fyzické výzvy a překážky (práce s vlastním tělem)
- vnímání okolí prostřednictvím všech smyslů
- získání základních hygienických návyků
- povědomí o různých částech lidského těla a fungování některých orgánů
- povědomí o zdravém životním stylu, prevenci nemocnosti, základech zdravotní péče a první pomoci

Nabídka činností

- smyslové hry a experimenty
- řízené pohybové hry (lokomoční a nelokomoční, nápodoba pohybu apod.)
- pohyb v terénu s využitím přírodního prostředí v zázemí i v lese
- prolézačky, překážkové dráhy, lanové překážky
- dramatizace, rolové hry
- volná hra
- sebeobsluha

Očekávané výstupy

Děti:

- vnímají své tělo a jeho potřeby a podle toho jednají
- samostatně zvládají základní hygienické návyky
- koordinují své pohyby, umí přizpůsobit svůj pohyb prostředí
- umí napodobit určitý pohyb
- dokáží odhadnout své limity v pohybu
- používají své smysly k vnímání okolního světa
- pojmenují některé části těla a umí jednoduše popsat jejich funkci
- poznají, co tělu prospívá a co mu škodí
- zvládnou přivolat pomoc v situaci ohrožující zdraví (např. úraz)

Rozvíjené kompetence

Kompetence k učení: Odhaduje své síly, učí se hodnotit své osobní pokroky i oceňovat výkony druhých. Uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení. Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.

Kompetence k řešení problémů: Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací.

Komunikativní kompetence: Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, dramatickými, pohybovými atd.)

Sociální a personální kompetence: Uvědomuje si, že za sebe i za své jednání odpovídá a nese důsledky.

Činnostní a občanské kompetence: Dbá na své osobní zdraví a bezpečí sebe i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí.

2. Hrdinové v příbězích, hrdinové v nás

Záměry

- rozpoznání dobra a zla
- rozpoznání různých lidských vlastností
- vnímání vlastních silných a slabších stránek, schopnost sebehodnocení
- vnímání vlastního chování vůči ostatním ve smyslu dobré x špatné
- práce s vlastními emocemi
- rozpoznání svých vlastností, které mohou využít ve prospěch skupiny
- podpora prosociálního chování, vytváření soudržnosti ve skupině
- přijetí zodpovědnosti za vlastní chování

Nabídka činností

- vyprávění a četba
- dramatizace
- vědomá sebereflexe, reflexe prožitého
- řízené hry a činnosti - podporující spolupráci, pomoc a důvěru ve skupině
 - pracující s vědomým rizikem
 - zaměřené na plnění úkolů s konkrétním cílem
 - zaměřené na poznávání i překonávání sebe sama
- volná hra
- setkání s hrdiny všedního dne (exkurze u hasičů, policie apod.)

Očekávané výstupy

Děti:

- rozeznají v příbězích dobro a zlo, vnímají souvislost s reálným světem
- rozeznají různé vlastnosti a druhy chování (odvážný x zbabělý, štedrý x lakomý apod.)
- rozhodují se k aktivnímu řešení různých situací, přijímají zodpovědnost za své chování
- vědí, že není konstruktivní řešit situaci agresí nebo únikem
- dokáží reflektovat a vyjadřovat vlastní emoce
- směřují k sebehodnocení svých dovedností, uvědomují si své limity
- jsou ochotné podstupovat určité riziko, překonávat vlastní strach, uvědomují si, že strach může člověka v některých situacích i chránit
- jsou schopné interakce a rozvíjejí své vztahy s vrstevníky, směřují k prosociálnímu chování
- přijímají odlišné povahy a vlastnosti druhých

Rozvíjené kompetence

Kompetence k učení: Klade otázky a hledá na ně odpovědi, poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo. Učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění.

Kompetence k řešení problémů: Řeší problémy, na které stačí, známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně, náročnější s oporou a pomocí dospělého. Rozlišuje řešení, která jsou funkční a která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit. Chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, řeší je včas a uvážlivě, uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit.

Komunikativní kompetence: Ovládá řeč, vyjadřuje samostatně své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, reaguje slovně a vede smysluplný dialog. Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní. Komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými. Chápe, že být komunikativní a vřelý je výhodou.

Sociální a personální kompetence: Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí. Je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem. Projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším,

rozpozná nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu a lhostejnost. Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, domlouvá se a spolupracuje. Je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy. Při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně, umí odmítnout nevhodné chování nebo komunikaci, která je mu nepříjemná.

Činnosti a občanské kompetence: Dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky a poznávat svoje slabé stránky. Chápe, že se může svobodně rozhodovat o tom, co udělá, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá. Spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat.

3. Proměny života a přírody

Záměry

- uvědomění si proměn přírody v průběhu roku
- orientace v čase (průběh dne, roční období, dny v týdnu)
- vnímání průběhu života všeho živého a vývojových cyklů
- povědomí a dílčí znalosti o říši zvířat a rostlin
- porozumění čtyřem živlům a jejich úloze v přírodě
- uvědomění si vlivu přírodních podmínek na život člověka
- využívání darů přírody
- ohleduplné chování k přírodě, význam ochrany přírody x rizikové chování

Nabídka činností

- bezprostřední zkušenost, pozorování přírodních dějů
- experiment
- práce s přírodninami a názornými pomůckami
- dramatizace, imaginace, rolové hry s přírodní tematikou
- rozprava v kruhu
- kalendář
- herbář
- zahradničení
- pozorování klíčících plodů stromů
- sběr jedlých částí rostlin, plodů, hub a příprava jednoduchých pokrmů
- praktické činnosti na pomoc přírodě, péče o čistý les v okolí, třídění odpadu

Očekávané výstupy

Děti:

- rozumí proměnám přírody v průběhu roku
- orientují se v čase, dokáží pojmenovat některé časové úseky (části dne, roční období, dny v týdnu) a jednoduše je charakterizovat
- mají základní povědomí o některých zvířatech a rostlinách a jejich vývojových cyklech
- uvědomují si důležitost společenství v říši zvířat (pojmy jako smečka, symbióza apod.)
- rozeznají některé jedlé a jedovaté rostliny a houby
- vědí, že mohou ochutnávat rostliny pouze po schválení pedagogem
- ovládají základy zahradničení
- chovají se ohleduplně ke zvířatům a přírodě obecně
- rozumí významu ochrany přírody a přizpůsobují tomu své chování

Rozvíjené kompetence

Kompetence k učení: Soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů. Má elementární poznatky o přírodě, která

jej obklopuje, jejích rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.

Kompetence k řešení problémů: Všimá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem. Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje.

Komunikativní kompetence: Ovládá řeč, vyjadřuje samostatně své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, reaguje slovně a vede smysluplný dialog. Průběžně rozšiřuje svoji slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím.

Sociální a personální kompetence: Uvědomuje si, že za sebe i za své jednání odpovídá a nese důsledky.

Činnostní a občanské kompetence: Zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje, je otevřený aktuálnímu dění. Ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit. Chová se odpovědně o ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské).

4. Předkové, tradice, slavnosti

Záměry

- uvědomění si příslušnosti k vlastní rodině, orientace v rodinných vztazích a rodinné historii
- respekt k variabilitě rodinných modelů
- uvědomění si propojení přírodního koloběhu s tradičními svátky a slavnostmi
- získání povědomí o svátcích v průběhu roku a jejich poselství
- rozlišení prožitku všedního a slavnostního dne
- vnímání ukotvení tradic a svátků v evropském kulturně-historickém kontextu
- seznámení se s moudrostí našich předků (prostřednictvím pranostik, tradic, konkrétních činností spojených s jednotlivými svátky apod.)
- povědomí o vývoji lidstva a civilizace, různých historických obdobích, proměnách životního stylu (aneb existují ještě dnes princezny?)

Nabídka činností

- prožitek společných slavností
- oslavy narozenin
- tvořivé činnosti (výzdoba na slavnost, dárek pro oslavence)
- praktické činnosti (příprava slavnostních pokrmů)
- vyprávění a četba příběhů, pověstí a legend (v kontextu tradic a svátků)
- rozprava v kruhu
- vyprávění rodinných příběhů a tradic
- tvorba rodokmenu, rozprava nad rodinnými fotografiemi
- zpěv, hudba, tanec
- pranostiky
- návštěva muzea
- dramatizace a rolové hry (v historickém kontextu)
- slavnost jako nabídka trávení volného času pro celou rodinu

Slavnosti a rituály v průběhu roku:

září – Václavská/Michaelská – interní, odpolední, s rodiči

listopad – Svatomartinská – veřejná, odpolední

prosinec – Mikuláš – interní, v rámci denního programu

- Vánoční cinkání – veřejná, víkendová

leden – Tři králové – interní, v rámci denního programu

únor – Masopust – veřejná, víkendová

březen – loučení se zimou (vynášení Morany) – interní, v rámci denního programu

březen/duben – Velikonoční týden – interní, v rámci denního programu
duben – Rej čarodějnic – veřejná, odpolední
květen – Mezinárodní den LMŠ – veřejná, dopolední
- Svátek matek – interní, v rámci denního programu
červen – Loučení s předškoláky – interní, odpolední, rodiny předškoláků
- Loučení se školním rokem – interní, odpolední, s rodiči

Očekávané výstupy

Děti:

- se orientují v základních rodinných vztazích a historii své rodiny
- dokáží vyprávět rodinné zážitky (často v ranním kruhu)
- umí popřát k narozeninám, připravit překvapení nebo dárek pro kamaráda
- uvolněně prožívají slavnostní okamžiky ve skupině
- si uvědomují propojenost přírodního koloběhu a slavností v průběhu roku
- pojmenují svátky či tradice v průběhu roku a umí jednoduše popsat jejich poselství
- znají některé písně, říkadla a konkrétní činnosti spojené s určitým svátkem či tradicí
- rozumějí pojmu pranostika a některé znají
- umí reflektovat svůj zážitek z exkurze nebo výstavy (slovně, v rámci hry apod.)
- mají dílčí poznatky o některých historických obdobích, vývoji lidstva a civilizace

Rozvíjené kompetence

Kompetence k učení: Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí. Má elementární poznatky o světě lidí, který jej obklopuje, jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije.

Kompetence k řešení problémů: Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem.

Komunikativní kompetence: Komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými, chápe, že být komunikativní a vřelý je výhodou. Domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci. Dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, dramatickými, hudebními, výtvarnými).

Sociální a personální kompetence: Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje, v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku. Podílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim.

Činnostní a občanské kompetence: Zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje, je otevřený aktuálnímu dění. Má základní představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat.

5. Příloha k dílu

Záměry

- získání povědomí o tom, co obnášejí různá řemesla a povolání a jejich srovnání v časovém kontextu
- zkušenost s různými typy rukodělné činnosti a různými materiály pomocí různých nástrojů
- uvědomění si pracovního postupu - začátku, konce a výsledku konkrétní činnosti
- uvědomění si významu práce pro společenství, povědomí o propojení práce a financí
- podpora motivace a vlastní iniciativy – vymyslet a pracovat na vlastním výrobku
- prožitek radosti z tvoření, rozvíjení fantazie a kreativity
- zapojení se do chodu školky, pomoc dospělým při praktických činnostech
- povědomí o různých podobách umělecké činnosti (hudba, sochařství, malířství)
- uvědomění si našeho blahobytu v globálním kontextu (otázky závislosti na obchodech, levné

pracovní síly, dětské práce v jiných částech světa apod.)

Nabídka činností

- rukodělná činnost s využitím různých materiálů
- práce s různými druhy skutečného nářadí a náčiní
- příležitost podílet se na chodu školky
- využívání výsledků práce a výrobků ke konkrétním účelům ve školce
- práce podle návodu
- pravidla bezpečnosti práce
- učení se nápodobou, pozorování pracovních činností dospělých
- odborníci ve školce, exkurze na různá pracoviště (hasiči, policie)
- besedy s rodiči o jejich povolání
- vyprávění a četba příběhů o tradičních řemeslech
- návštěva muzea, galerie

Očekávané výstupy

Děti:

- umí pracovat s různými materiály
- ovládají různé formy rukodělné činnosti, používají různé nářadí a náčiní
- jsou iniciativní při realizaci vlastních nápadů, promýšlejí pracovní postup
- tvoří podle své fantazie
- dodržují jednoduchý návod nebo zvládnou napodobit pracovní postup
- dbají na bezpečnost při práci (sebe i druhých)
- si uvědomují průběh činnosti, její začátek a konec, umí po sobě uklidit
- znají povolání svých rodičů a umí jednoduše popsat, co obnáší
- pojmenují a jednoduše charakterizují některá tradiční řemesla a povolání a umí srovnat, jak se provozují dnes
- se zapojují do chodu školky a rozumí smyslu různých praktických činností
- ovládají pravidla chování při návštěvě muzea, galerie, tvořivé dílny, apod.

Rozvíjené kompetence:

Kompetence k učení: Učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si pamatuje. Při zadané práci dokončí, co započalo, dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům. Uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení.

Kompetence k řešení problémů: Řeší problémy na základě božprostřední zkušenosti, postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje. Hledá různé možnosti a varianty, má vlastní, originální nápady, využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost. Užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických a empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích. Zpřesňuje si početní představy, užívá číselných pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti.

Komunikativní kompetence: Ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, vyjadřuje samostatně své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, reaguje slovně a vede smysluplný dialog.

Sociální a personální kompetence: Samostatně rozhoduje o svých činnostech, umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej. Podílí se na společných rozhodnutích, přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti, dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim.

Činnostní a občanské kompetence: Učí se své činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat. Odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem. Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení, k úkolům a povinnostem přistupuje odovědně, váží si práce a úsilí druhých.

6. Kolem světa a ještě dál

Záměry

- orientace v prostoru ve smyslu můj domov, ulice, město, stát
- povědomí o existenci různých zemí a světadílů, planetě Zemi, vesmíru
- uvědomění si globálních přírodních podmínek a jejich vlivu na člověka – jak museli lidé přizpůsobit svůj životní styl (džungle, poušť, polární oblast...)
- uvědomění si, co mají lidé společné a v čem se liší, existence různých národností, jazyků a kultur
- srovnání života na vesnici a ve městě
- orientace v mapách
- zkušenosti získané cestováním, obohacení života setkáním s jinou kulturou, respekt k odlišnosti
- bezpečnost cestování, základy dopravní výchovy, dopravní prostředky

Nabídka činností

- práce s mapou, atlasem, názorným materiálem, dalekohledem, kompasem
- tvorba map, plakátů, 3D modelů
- projektové dny
- spolupráce s bilingvními rodinami
- pohádky, písničky a říkadla z jiných kultur
- rozprava v kruhu, sdílení zkušeností (např. zážitky z cestování)
- dramatizace, rolové hry
- experiment
- výlety různými dopravními prostředky
- návštěvy a exkurze (hvězdárna, dopravní hřiště, vozovna MHD)

Očekávané výstupy

Děti:

- znají svou adresu, vědí, jak se jmenuje město a země, kde žijí
- se orientují ve známém prostředí (zázemí školky a blízký les)
- mají dílčí poznatky o existenci různých měst, států, světadílů, planetě Zemi a vesmíru
- umí používat a vytvořit jednoduchou mapu
- zkoušejí komunikovat v cizím jazyce
- vyprávějí své zkušenosti a zážitky z cest
- rozumí základním odlišnostem života v různých oblastech Země, různosti jazyků a kultur, díky znalostem a zkušenostem nemají strach z odlišnosti, vnímají různorodost jako obohacení
- znají a uplatňují základní pravidla bezpečnosti v dopravě
- pojmenují různé dopravní prostředky, dokáží jednoduše posoudit jejich ekologický dopad

Rozvíjené kompetence:

Kompetence k učení: Má elementární poznatky o světě lidí, kultury i techniky, který jej obklopuje, jeho rozmanitostech a proměnách, orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije. Klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něj děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.

Kompetence k řešení problémů: Všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí, přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem. Rozlišuje řešení, která jsou funkční a která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit.

Komunikativní kompetence: Dovede využít informativní a komunikační prostředky, se kterými se běžně setkává (knihy, encyklopedie, audiovizuální technika). Ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní. Ví, že se lidé dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit, má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku.

Sociální a personální kompetence: Napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí. Je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným. Dokáže se ve skupině prosadit, ale i podřídit, domlouvá se a spolupracuje. Je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy. Chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou.

Činnosti a občanské kompetence: Zajímá se o druhé i o to, co se kolem něj děje, je otevřený aktuálnímu dění. Chápe, že zájem, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky. Uvědomuje si svá práva a práva druhých, učí se je hájit a respektovat, chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu.

VI. Evaluační systém

1. Evaluace dětí

Evaluace dětí probíhá na základě průběžného pozorování. LMŠ Šiška má vypracovaný evaluační systém sledování a zaznamenávání vývoje dětí. Učitelé mají rozdělené děti k evaluaci, což je zaznamenáno v zápisu z pedagogické rady na začátku školního roku. Tyto děti učitelé průběžně sledují a zapisují si výstupy z pozorování.

Na pedagogických radách konaných 1x měsíčně je pravidelně vyhrazen čas pro hodnocení dětí, jejich aktuálních potřeb, projevů, dovedností atd.

Dvakrát ročně probíhá kolektivní evaluace dětí a zaznamenávání vývojové úrovně dětí do Evaluačního archu dítěte. Odpovědnost za evaluaci dítěte má učitel, kterému bylo dítě přiděleno.

Závěry z evaluace sdělujeme rodičům během individuálních konzultací (hovorových hodin), které nabízíme 2x ročně.

Rodiče dětí plnících povinný rok předškolní docházky absolvují konzultaci (hovorové hodiny) alespoň 1x ročně.

Během konzultace učitel zaznamenává rovněž podněty rodičů. V případě potřeby pořizuje zápis, který předkládá rodiči k podpisu. Rodič svým podpisem dává najevo souhlas s dalším postupem, na kterém se společně s učitelem dohodnou.

Průběh konzultace učitel písemně zaznamená a sdílí s celým pedagogickým týmem.

O dětech a jejich aktuálním prospívání rovněž hovoří učitel s rodičem téměř každý den při předávání dítěte.

Záměry:

- zajistit rychlý a efektivní způsob předávání informací o jednotlivých dětech mezi všemi pedagogickými a nepedagogickými pracovníky po celou dobu platnosti ŠVP

2. Evaluace pedagogů

Interní evaluace učitelského sboru probíhá průběžně, především na pedagogických radách 1x za měsíc. Každý člen pedagogického týmu vypracuje 1x ročně sebehodnotící dotazník.

V evaluaci pedagogů postupujeme dle Etického kodexu pedagoga lesní MŠ vypracovaného Asociací lesních mateřských škol.

Pravidelně absolvujeme hospitace z jiných a do jiných lesních mateřských škol za účelem vzájemných konzultací, prohlubování zkušeností a dalšího pedagogického růstu.

Pedagogové jsou motivováni k návštěvám odborných seminářů a výchovně-vzdělávacích kurzů.

Sledujeme odborné články, časopisy a závěrečné práce s tématem lesní mateřské školy, environmentální výchova, předškolní vzdělávání. Pedagogové si studiem zvyšují svoji kvalifikaci.

Všichni pracovníci absolvují 1x ročně školení BOZP.

Všichni pracovníci absolvují 1x za dva roky školení první pomoci.

Záměry:

- spolupráce s externím odborným supervizorem, nejpozději ve školním roce 2023/24
- teambuildingová akce minimálně 1x ročně

3. Evaluace vzdělávacího programu a organizace

Vzdělávací program je vyhodnocován průběžně. Ve dvojici pedagogů probíhá ústní zpětná vazba každý den po skončení provozu. Průběh dne je zaznamenán do třídní knihy.

Hodnocení tématických celků a také konaných akcí, např. slavností, návštěv, výletů, se věnujeme na pravidelných pedagogických radách zpravidla 1x měsíčně. Obsah pedagogických rad je zaznamenáván. Za písemný záznam pedagogických rad odpovídá ředitelka školy, zápisem však může pověřit ostatní pracovníky.

Evaluace chodu organizace a revize ŠVP probíhá zpravidla 1x ročně na celodenní pedagogické radě v závěru školního roku.

Použitá literatura a zdroje:

Desatero pro rodiče dětí předškolního věku. Praha: MŠMT. Dostupné z

<http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/desatero-pro-rodice-deti-predskolniho-veku>

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Praha: 2021 [online]. [cit. 2022-08-05].

Dostupné z <http://www.msmt.cz/file/45304/>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z:

http://www.msmt.cz/uploads/skolsky_zakon.pdf

Aktuální znění:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=561~2F2004&rpp=15#seznam>

Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání [online]. [cit. 2022-08-05].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-14>

Vyhláška 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých [online]. [cit. 2022-08-10]. Dostupné z:

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-410#f2954240>

Asociace lesních mateřských škol [online]. [cit. 2022-08-05].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/>

Standardy kvality Asociace lesních mateřských škol [online]. [cit. 2022-08-05].

Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/lesni-ms/standardy-kvality.html>

Česká školní inspekce [online]. [cit. 2022-08-05]. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/>

Fořtová, K., Laláková, A. Provázet vědomě a odborně: Kurz pedagogicko-psychologického minima pro pedagogy lesních mateřských škol. Praha: ALMŠ. [online]. [cit. 2022-08-12]. Dostupné z: <https://www.lesnims.cz/stahnout-soubor?id=3526>

HECKMANNOVÁ, H. Pomalé rodičovství. Praha: Dharma Gaia, 2016. ISBN978-80-7436-062-6

KREJČOVÁ, V., KARGEROVÁ, J., SYSLOVÁ, Z. Individualizace v mateřské škole. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0812-9

KUNZE, P., SALAMANDER, C. Malé děti potřebují rituály. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3405-4

MATĚJČEK, Z. Praxe dětského psychologického poradenství. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0000-0

MATĚJČEK, Z. Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte, Praha: Grada, 2005. ISBN 978-80-247-0870-6

MATĚJČEK, Z. Rodiče a děti. Praha: Avicenum, 1989.

Metodika k přípravě manuálu pro distanční vzdělávání dětí v lesních MŠ a klubech. Praha: ALMŠ, 2020. Dostupné z:

<https://www.lesnims.cz/aktuality-na-uvodni-strance/vzdelavani-na-dalku-v-lesnich-skolkach.html>

Asociace LMŠ